

MINISTERSTVO VNITRA
Poradní sbor ministra vnitra
ke správnímu řádu a správnímu trestání

Závěr č. 160

**ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání
ze dne 24. 11. 2017**

Zastoupení osoby přímo postižené spácháním přestupku

Osoba přímo postižená spácháním přestupku je oprávněna nechat se zastoupit zmocněncem, avšak souhlas se zahájením, resp. s pokračováním řízení o přestupku podle § 79 zákona č. 250/2016 Sb. může dát zmocněnec pouze na základě plné moci, která obsahuje výslovné zmocnění k takovému úkonu.

Odůvodnění:

Poradní sbor se zabýval otázkou, zda je možné, aby osoba přímo postižená spácháním přestupku udělila souhlas k zahájení řízení o přestupku podle § 79 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, prostřednictvím svého zmocněnce.

Práva osoby přímo postižené spácháním přestupku jsou vymezena zejména v § 71 zákona č. 250/2016 Sb., žádné z nich však neupravuje možnost této osoby zvolit si zmocněnce. Takové právo nelze přímo dovodit ani z obecné úpravy ve správním řádu, jehož § 33 upravuje zastoupení účastníků řízení na základě plné moci, neboť osoba přímo postižená spácháním přestupku není účastníkem řízení (viz § 68 zákona č. 250/2016 Sb.). Je ovšem třeba vzít v úvahu záměr zákonodárce, jímž je v případě § 71 zákona č. 250/2016 Sb. upravit výčet úkonů, které je osoba přímo postižená spácháním přestupku oprávněna činit v řízení o přestupku; smyslem tohoto ustanovení tak není nepřiznat této osobě procesní právo zvolit si zmocněnce.

Při řešení uvedené otázky je nutné přihlídnout též k právním předpisům vyšší právní síly, nežli jsou citované zákony, tedy k Ústavě České republiky a k usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. (dále jen „Listina“). V tomto případě se aplikuje čl. 37 odst. 2 Listiny, podle kterého má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Podle jazykového výkladu i vzhledem k podstatě a smyslu tohoto ustanovení (tj. podle teleologického výkladu) přiznává Listina právo na právní pomoc každému bez ohledu na jeho postavení v řízení či na charakter řízení, a to od počátku řízení. Ačkoliv uvedené právo garantované Listinou není v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich rozvedeno, Listina toto právo přiznává takovým způsobem, že zde není dán žádný prostor pro jeho vyloučení obecnou úpravou. Protože § 71 zákona č. 250/2016 Sb. je třeba vykládat v souladu s ústavním pořádkem, nedostatek výslovné právní úpravy v zákoně neobstojí jako důvod pro odmítnutí práva na právní pomoc. Lze tudíž dovodit, že osoba přímo postižená spácháním přestupku má kromě práv výslovně uvedených v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich rovněž právo zvolit si zmocněnce.

K uvedenému závěru lze dospět také s ohledem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 98/95 ze dne 5. června 1996, sp. zn. II. ÚS 386/04 ze dne 20. října 2004 a sp. zn. I. ÚS 734/04 ze dne 8. března 2005, v nichž soud dovodil, že právo na právní pomoc má také svědek při podání svědecké výpovědi, a to již ve fázi přípravného trestního řízení, stejně jako osoba podávající vysvětlení. Přitom nejde o to, že by orgán veřejné moci měl povinnost v každém případě zajistit advokáta, případně odkládat provedení svědecké výpovědi proto, že si svědek přeje mít u výslechu svého advokáta, ale pouze o povinnost toto zastoupení umožnit.

Protože podle Listiny náleží právo zvolit si zmocněnce každé osobě už od počátku řízení, má osoba přímo postižená spácháním přestupku právo zvolit si zmocněnce také k udělení souhlasu se zahájením, resp. s pokračováním řízení podle § 79 zákona č. 250/2016 Sb. Zmocněnec ovšem nemůže dát souhlas se zahájením nebo s pokračováním řízení o přestupku na základě obecné plné moci, protože osoba, která zmocněnci udělí generální plnou moc, si vždy nemusí zcela uvědomovat všechny důsledky, které s tím mohou souviset. Protože právo dát souhlas se zahájením nebo s pokračováním řízení o přestupku je svou povahou spíše osobním právem než právem procesním, tento úkon by měl být učiněn na základě výslovného projevu vůle samotné osoby přímo postižené spácháním přestupku,

nikoliv z vůle zmocněnce. Z tohoto důvodu považuje poradní sbor za legitimní, aby zmocněnec osoby přímo postižené spácháním přestupku byl oprávněn dát souhlas se zahájením nebo s pokračováním řízení o přestupku pouze na základě plné moci, která obsahuje výslovné zmocnění k takovému úkonu.